

2021–2030 METŲ VIEŠOJO SAUGUMO STIPRINIMO PLĖTROS PROGRAMA

Plėtros programos valdytoja – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

I SKYRIUS PLĖTROS PROGRAMOS PASKIRTIS

Valstybės veiklos sritis – VIEŠASIS SAUGUMAS
Nacionalinio pažangos plano (NPP) uždavinių įtraukimo į Programą logika
Į 2021–2030 metų viešojo saugumo stiprinimo plėtros programą įtraukti NPP 10 tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.4, 10.6 ir 10.7 uždaviniai, kurie yra priskirti viešojo saugumo valstybės veiklos ir vidaus reikalų ministro valdymo sritims ir įgyvendina Nacionalinio saugumo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“, nuostatas.
NPP 10.4 uždavinys: užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą
NPP 10.4 uždavinio rodikliai: 10.4.1. įgyvendintų NATO civilinės parengties krizių atsako priemonių veiksmų dalis, procentais (2025 m. – 70, 2030 m. – 85); 10.4.2. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, pasirengusių reaguoti į ekstremaliąsias situacijas, dalis, procentais (2025 m. – 90, 2030 m. – 100); 10.4.3. gyventojų, žinančių, kaip elgtis stichinių ar žmogaus sukeltų nelaimių atvejais, dalis, procentais (2025 m. – 35, 2030 m. – 50) ¹ . Rodikliai padeda įvertinti tiek valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, tiek ir gyventojų pasirengimą reaguoti į ekstremaliąsias situacijas. Pasirengimo lygis turi didelę įtaką galimybėms sumažinti galimą krizių ir ekstremaliųjų situacijų žalą.
Problema: didėjanti krizių ir ekstremaliųjų situacijų galima žala
Spręstinos problemos priežastys (išdėstytos prioriteto tvarka): 1. Nepakankamai efektyvi krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo institucinė-organizacinė sistema. 2. Netinkama Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai (VRM) pavaldžių civilinės saugos sistemos pajėgų parengtis. 3. Neužtikrintas tinkamas gyventojų perspėjimas ir informavimas apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją. 4. Nedidelė dalis gyventojų žino, kaip apsisaugoti, ir rūpinasi savo saugumu: 4.1. nepakankamas ir nekokybiškas gyventojų, ypač vaikų, informuotumas savisaugos (civilinės ir gaisrinės saugos) klausimais (<i>priežasties šalinimas priklauso ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kompetencijai</i>);

¹ Planuojamos reikšmės bus patikslintos pagal 2020 m. faktinę reikšmę (47 proc.) Nacionalinio pažangos plano pakeitimo metu

4.2. gyventojai ir ūkio subjektai nepakankamai naudojami turto draudimo paslaugomis (*priežasties šalinimas priklauso ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – FM) kompetencijai*).

Priemonės, kuriomis sprendžiama problema:

Stiprinti pajėgumus ir gebėjimus valdyti krizes ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius (*šalinamos 1 ir 2 priežastys*).

Stiprinti gyventojų perspėjimą, informavimą ir savisaugą (*šalinama 3 priežastis*).

Tobulinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą (*prisidedama prie 2 priežasties šalinimo*).

Padidinti vidaus tarnybos patrauklumą (*prisidedama prie 2 priežasties šalinimo*).

NPP 10.6 uždavinys: padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę

NPP 10.6 uždavinio rodikliai:

10.6.1. valstybės sienos kirtimo tvarkos pažeidimų, kai nustatytas pažeidimą padaręs asmuo, dalis, procentais (2025 m. – 85, 2030 m. – 90);

10.6.2. Europos Sąjungos išorės sienos (Lietuvos dalies), stebimos, taikant modernias sienos stebėjimo technologijas, dalis, procentais (2025 m. – 100, 2030 m. – 100).

Rodikliai padeda įvertinti pasirengimą užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir neteisėtam prekių judėjimui.

Problema: neteisėtos migracijos ir neteisėto prekių judėjimo keliamos grėsmės

Spręstinos problemos priežastys (*išdėstytos prioriteto tvarka*):

1. Nepakankamai efektyvi ES išorės sienų stebėsenos ir reagavimas į valstybės sienos kirtimo ne per pasienio kontrolės punktus (PKP) pažeidimus:

1.1. neišnaudojamos ES išorės sienų stebėsenos moderniomis technologijomis galimybės;

1.2. nepakankami VSAT pajėgumai;

1.3. pasenusi pasienio ruožo infrastruktūra.

2. Neužtikrinama veiksminga asmenų, transporto priemonių ir prekių, kertančių valstybės sieną per PKP, kontrolė (*priežasties šalinimas priklauso ir FM kompetencijai, susijusiai su Lietuvos muitinės veikla*):

2.1. neužtikrinama tinkama rizikos analizė;

2.2. pasenusi ir nepakankamai išvystyta PKP infrastruktūra (*priežasties šalinimas priklauso ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos (toliau – SM) kompetencijai – šalinama, įgyvendinant NPP 5.4 uždavinį „Gerinti šalies transporto junglumą su ES valstybėmis narėmis ir trečiosiomis šalimis“, bei FM kompetencijai – šalinama, įgyvendinant NPP 1.12 uždavinį „Skatinti tvarią finansų rinkų plėtrą“*);

2.3. nepakankami kontroliuojančių institucijų pajėgumai ir gebėjimai;

2.4. neteisėtų prekių paklausa (*priežasties šalinimas priklauso ir FM kompetencijai*);

2.5. korupcijos apraiškos (*priežastis šalinama įgyvendinant NPP 8.3 uždavinį „Tobulinti korupcijos prevencijos sistemą“*).

3. Nepakankamas rizikų, susijusių su vizų išdavimu, valdymas.

4. Nepakankamas rizikų, susijusių su prieglobsčiu ir trečiųjų šalių piliečių grąžinimu, valdymas (*priežastis iš dalies šalinama įgyvendinant Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valdomą plėtros programą*).

5. Specialios tranzito schemos įgyvendinimo rizikos viešajam saugumui.
<p>Priemonės, kuriomis sprendžiama problema:</p> <p>Stiprinti ES išorės sienos ir neteisėtos migracijos kontrolės pajėgumus ir gebėjimus (<i>šalinamos 1–5 priemonės</i>).</p> <p>Tobulinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą (<i>prisidedama prie 2.3 priemonės šalinimo</i>).</p> <p>Padidinti vidaus tarnybos patrauklumą (<i>prisidedama prie 1.2 ir 2.3 priemonių šalinimo</i>).</p>
NPP 10.7 uždavinys: mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes
<p>NPP 10.7 uždavinio rodikliai:</p> <p>10.7.1. sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų (2025 m. – 95, 2030 m. – 90);</p> <p>10.7.2. ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų dalis, procentais (2025 m. – 77, 2030 m. – 82).</p> <p>Rodikliai padeda įvertinti nusikaltimų prevencijos veiksmingumą ir nusikaltimų ikiteisminio tyrimo rezultatyvumą. Veiksminga nusikaltimų prevencija ir rezultatyvus ikiteisminis tyrimas – vienos svarbiausių sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo keliamų grėsmių mažinimo priemonių.</p>
Problema: sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo keliamos grėsmės
<p>Sprentinos problemos priemonės (išdėstytos prioriteto tvarka):</p> <p>1. Nepakankamai efektyvi nusikalstamų veikų prevencija:</p> <p>1.1. nesudaryta pakankamų prielaidų tinkamai organizuoti ir koordinuoti nusikalstamų veikų prevenciją;</p> <p>1.2. nepakankamas visuomenės informuotumas, kaip apsaugoti nuo nusikalstamų veikų, ypač vaikų, tėvų (kaip apsaugoti vaikus), vyresnio amžiaus žmonių ir kitų pažeidžiamesnių grupių;</p> <p>1.3. trūksta technologinių pajėgumų ir gebėjimų tinkamai nustatyti, vertinti ir prognozuoti nusikalstamumo ir terorizmo rizikos veiksnius;</p> <p>1.4. nėra veiksmingos gyventojų pažiūrų radikalėjimo procesų stebėsenos, prevencijos ir deradikalizacijos sistemos;</p> <p>1.5. nepakankama potencialių terorizmo taikinių – kritinės infrastruktūros ir viešųjų erdvių – apsauga.</p> <p>2. Nepakankamai efektyvi ir rezultatyvi nusikalstamų veikų ir terorizmo kontrolė (ypač nusikaltimų el. erdvėje, neapykantos nusikaltimų, nusikaltimų finansų sistemai, korupcinio pobūdžio nusikaltimų):</p> <p>2.1. technologiniai pajėgumai atsilieka nuo pažangos, nepakankamas informacinių sistemų funkcionalumas, sąveikumas, saugumas ir efektyvumas;</p> <p>2.2. nepakankamai išnaudojamas tarpinstitucinio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo potencialas;</p> <p>2.3. nepakankamai optimali policijos organizacinė sistema ir neefektyvūs vidaus administravimo procesai;</p> <p>2.4. nesudaryta pakankamų prielaidų užkirsti kelią nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimui ar jo investavimui į tolesnę neteisėtą veiklą;</p> <p>2.5. stokojama žinių ir įgūdžių, specialiųjų kompetencijų (ypač tiriant nusikalstamas veikas el. erdvėje, neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančias kalbas, nusikaltimus finansų sistemai, korupcinio pobūdžio nusikaltimų, atliekant turto ir ūkinės-finansinės veiklos tyrimus, kriminalistinius tyrimus ir ekspertizes, dirbant su informacinėmis sistemomis ir registrais);</p> <p>2.6. sudėtingos, neracionalios ir nepritaikytos skaitmeninių technologijų laikotarpiui baudžiamojo proceso procedūros;</p>

2.7. stokojama žmogiškųjų išteklių (ypač tiriant nusikalstamas veikas el. erdvėje, nusikaltimus finansų sistemai, atliekant kriminalistinius tyrimus ir ekspertizes);

2.8. didelis tam tikrų nusikalstamų veikų latentiškumas (ypač nusikaltimų elektroninėje erdvėje, prekybos žmonėmis, neapykantos nusikaltimų, neapykantą kurstančios kalbos, nusikaltimų finansų sistemai, korupcinio pobūdžio nusikaltimų).

Priemonės, kuriomis sprendžiama problema:

Sudaryti prielaidas veiksmingai nusikaltimų ir terorizmo prevencijai ir kontrolei (*šalinamos 1–2 priežastys, išskyrus 2.3 priežastį*).

Padidinti policijos sistemos valdymo efektyvumą (*šalinama 2.3 priežastis*).

Tobulinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą (*prisidedama prie 2.5 priežasties šalinimo*).

Padidinti vidaus tarnybos patrauklumą (*prisidedama prie 2.7 priežasties šalinimo*).

II SKYRIUS FINANSINĖS PROJEKCIJOS

NPP uždavinys	Finansinės projekcijos, tūkst. Eur	Finansavimo šaltiniai
1	2	3
10.4 uždavinys „Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą“	5500	Valstybės biudžeto lėšos Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos 2021–2027 m. Sanglaudos fondo lėšos 2021–2027 m. ES civilinės saugos mechanizmo rezervo RESCEU lėšos
10.6 uždavinys „Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę“	256 568 ²	Valstybės biudžeto lėšos Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos 2021–2027 m. Sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės lėšos 2021–2026 m. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšos 2021–2027 m. Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės lėšos
10.7 uždavinys „Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes“	26 700 ³	Valstybės biudžeto lėšos Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos

² Preliminari 2021–2027 m. Sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės lėšų suma (įskaitant bendrojo finansavimo lėšas)

³ Preliminari 2021–2027 m. Vidaus saugumo fondo lėšų suma (įskaitant bendrojo finansavimo lėšas)

NPP uždavinys	Finansinės projekcijos, tūkst. Eur	Finansavimo šaltiniai
1	2	3
		2021–2027 m. Vidaus saugumo fondo lėšos 2021–2026 m. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšos 2021–2027 m. Teisingumo programos lėšos
Iš viso	288 818	

III SKYRIUS PRIEMONIŲ RINKINYS

Priemonės kodas	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Kiti NPP uždaviniai	Būtinės sąlygos	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas ⁴	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		Priemonės papildomas požymis: LRV IP, HP, NRD
							Pradinė (metai)	2030 m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Stiprinti pajėgumus ir gebėjimus valdyti krizes ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius	10.4. Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą	6.5. Sustiprinti gebėjimą prisitaikyti ir padidinti gamtinių ekosistemų ir šalies ūkio sektorių atsparumą klimato kaitos pokyčiams; 8.5. Tobulinti viešojo valdymo sistemą, didinti jos efektyvumą ir atvirumą; 8.7. Gerinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų		Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija (toliau – LRVK)	X ⁵			LRV IP; Darnaus vystymosi HP

⁴ Priemonių, kurias planuojama finansuoti ES paramos lėšomis, rezultato rodikliai, privalomi pagal tokios paramos nacionalines programas, bus nurodyti, nacionalines programas suderinus su Europos Komisija.

⁵ Sprendimas dėl priemonės rezultato rodiklio bus vėliau.

Priemonės kodas	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Kiti NPP uždaviniai	Būtinės sąlygos	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas ⁴	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		Priemonės papildomas požymis: LRV IP, HP, NRD
							Pradinė (metai)	2030 m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			prieinamumą ir patrauklumą						
	Stiprinti gyventojų perspėjimą, informavimą ir savisaugą	10.4. Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą	8.7. Gerinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir patrauklumą		LRVK	Gyventojų perspėjimo sirenomis pasiekiamumas, procentais	55 (2020)	90	LRV IP; Darnaus vystymosi HP
	Stiprinti ES išorės sienos ir neteisėtos migracijos kontrolės pajėgumus ir gebėjimus	10.6. Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę	10.7. Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes; 1.6. Skatinti valstybės skaitmeninimą		FM, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija	Europos Sąjungos išorės sienos (Lietuvos dalies), stebimos naudojant modernias sienos stebėjimo technologijas, dalis, procentais ⁶	61 (2020)	100	LRV IP; Inovatyvumo HP
	Sudaryti prielaidas veiksmingai nusikaltimų ir terorizmo prevencijai ir kontrolei	10.7. Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes	10.6. Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę; 8.1. Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą; 8.7. Gerinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų		FM, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės saugumo departamentas				LRV IP; Darnaus vystymosi HP Inovatyvumo HP

⁶ Planuojama siūlyti išbraukti šį rodiklį iš NPP.

Priemonės kodas	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Kiti NPP uždaviniai	Būtinės sąlygos	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas ⁴	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		Priemonės papildomas požymis: LRV ĮP, HP, NRD
							Pradinė (metai)	2030 m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			prieinamumą ir patrauklumą; 1.6. Skatinti valstybės skaitmeninimą						
	Padidinti policijos sistemos valdymo efektyvumą	10.7. Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes	8.1. Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą; 8.5. Tobulinti viešojo valdymo sistemą, didinti jos efektyvumą ir atvirumą; 8.7. Gerinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir patrauklumą			Policijos ištirtų nusikalstamų veikų dalis, procentais	68,6 (2020)	75	LRV ĮP
	Tobulinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą	10.7. Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes	10.4. Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą; 10.6. Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę;	Atlikta centralizuotos ir efektyvios pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemos, integruojančios profesinį mokymą ir aukštąjį mokslą, sukūrimo	FM, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – TM)	Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų, kuriems visiškai pakanka profesinių žinių ir įgūdžių, dalis, procentais	25 (2020)	40	LRV ĮP

Priemonės kodas	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Kiti NPP uždaviniai	Būtinės sąlygos	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas ⁴	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		Priemonės papildomas požymis: LRV IP, HP, NRD
							Pradinė (metai)	2030 m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			8.1. Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą; 8.7. Gerinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir patrauklumą	poveikio vertinamoji analizė ir parengti pasiūlymai Vyriausybei dėl įgyvendinimo modelio alternatyvų					
	Padidinti vidaus tarnybos patrauklumą	10.7. Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes	10.4. Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą; 10.6. Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę; 8.4. Stiprinti žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą viešojo valdymo institucijose; 8.1. Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą; 8.7. Gerinti viešojo valdymo institucijų		FM, TM	Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų pasitenkinimo darbu indeksas	6,2 (2020)	6,6	LRV IP

Priemonės kodas	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Kiti NPP uždaviniai	Būtinės sąlygos	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas ⁴	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		Priemonės papildomas požymis: LRV, IP, HP, NRD
							Pradinė (metai)	2030 m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir patrauklumą						
